

nauriista 14 – .

Vielä se tietään, mitä erinäistä ainetta tämä elatus jokaisessa viljan laussa omi. Niin esimerkiksi potaatissa niin kuin myös ohrassa löytyy paljon sokurin ainetta, jonka kyllä havaittee, kuin näistä viinaa polttaa taikka ohrasta olutta tekee. Sillä mistä he muutoin tulisi makiaksi. Muissa viljoissa on taas enemmän muita aineita.

Tästä nyt tulee, että muutama riista enemmän maata uuvuttaa, muutama vähemmin. Jos muka viljassa löytyy monenlaista elatuksen ainetta, niin se myös kasvatessaan ottaa enemmän voimaa maasta, niin että, jos tämän perästä sitä samaa riistaa taikka jotakin muuta kylvää, niin on maas jokaisesta elatuksen aineesta puutos. Mutta kuin vaan yhtä taikka toista ainetta on viljaan tarpeellinen, niin muut ovat vielä tallella maassa, ja tässä kasvaa vielä hyvästi semmoisia riistoja, jotka paraiten tarvittevat näitä jääneitä aineita kasvantoonsa. Niin tekevät potaatit, jotka monenlaisia aineita sisällänsä pitävät, maan laihaksi, ettei siinä sonnittamata taho muuta riistaa kasvaa. Mutta kuin nauriita ja juuriskoita pellossa kasvattaa, niin ei siitä näy maa paljon huolivan-kaan, ja ohra taikka kaura kasva tulevana kesänä aivan hyvin samassa pellossa ilman sonnittamatakin.

Tästä se nyt tulee, että niin hyödyllinen on semmonen maanviljeleminen, että vurotellen kylvetään jyviä ja muita riistoja, taikka ihmisen elatukseksi niinkuin nauriit ja juriskaat, taikka elävillen niinkuin apilaheinää ja monta muuta ulkomaan heinää, jotka myös meidänkin maassa hyvästi onnistuvat. Kuin niin maata viljelee, niin ei ollenkaan tarvita kesäntöpeltoa pitää, mutta saa ehtimiseen peltoa viljellä. Ja sen asian kyllä pian ymmärtääkin. Sillä se on tietävä, että jos yksi vilja vaati esimerkiksi sokurin aineita, ja samaan peltoon sitten kylvetään jotakin riista, joka muuta laatua elatuksen ainetta vaatii, niin ennättää tämän kasvaissa maa levätä siitä sokurin aineen puutoksesta, ja tätä ainetta taas tulevana vuonna kyllä pellossa löytyy. Vielä tänlaisesta maanviljelemisestä on se hyöty, että pellot paremmin pysyvät puhtaan, eikä ennätä kaikenlainen liika ruoho ruveta kasvamaan.

Puhutaan vielä toisti enemmän tästä asiasta.

49 RUOTTIN KUNINKAASTA.

Maamiehen Ystävä n:o 7 17.II 1844

40 Nykyisistä haltioista Europan valtakunnissa omi Ruottin kuningas kaikkein vanhin, sillä hän on syntynyt vuonna 1764, ja on siis 80 vuo-
vanhana. Hallituksessa on hän ollut 26 vuotta, ja on nimeltä *Carl*
neljästoistakymmenes *Johan*.

Tämän mainion Kuninkaan isä oli pikkuinen virkamies Frankriikis-
sä, ja Drottningi, hänen puolisonsa, omi kauppamiehen tytär samasta
maasta. Nuorena hän lähti sotamieheksi ja oli urhoollinen isänmaansa
vihollisia vastaan tappelemaan. Niin hän ensinkin pääsi Upseriksi, ja ei
ollutkaan tästä paljon aikaa, ennenkuin hän tuli Kenraliksi ja oli mitä
paraita miehiä koko Frankriikan maassa. Näinä aikoina oli siellä
50 Bonaparti Keisarina ja piti tätä Kenralia, joka silloin kututtiin *Berna-*
dotti, suuressa arvossa.

Mutta aina parempi se taisi olle hänenki mielestään, että itte olla
oma herransa. Niin tapahtui, että Ruottin Kuninkaan Gustaf Adolfin,
jonka hallituksen alla viimeinen sota oli ja Suomenmaalle tuli ero
Ruottin valtakunnasta, täyty jättää valtansa isänsä veljelle Carl kol-

metoistakymmenelle, joka vuonna 1809 tuli Ruottin Kuninkaaksi. Koska tällä Kuninkaalla ei ollut yhtään lasta, niin kuhtu hän Herran-päiväin suosiolla mainitun Bernadotin Ruottin valtakunnan Perintö-ruhtinaksi, ja Bernadotti, joka mielistyi tähän tuumaan, heitti pois Paaavin uskon ja otti itelleen nimen *Carl Johan*. Vuonna 1818 kuoli vanha Kuningas, ja niin tuli Bernadottista Carl neljätoistakymmenes.

Nyt mainitaan Ruottin Pääkaupungista, Stokkholmista, Kuninkaan olevan sairasna, ja pelätään kyllä, että ovat hänen päivänsä luetut.

10

50 TARINA.

Maamiehen Ystävä n:o 7 17.11 1844

Lähtivät Oulusta kaksi talonpoikaa matkalle kotia päin, toinen aamu-sella, toinen iltapuoleen. Vasta toisena päivänä tavattiin toisiaan, ja nousi heidän välillä seuraava puhe:

Jussi (kysyen): Mitä löi kello, kuin läksit Oulusta?

Matti (vastaten): Hän löi laiasta laitaan.

Jussi: Oliko hyvä tie selällä?

Matti: En hoksannut maistaa.

Jussi: Kävikö myllyt Kempeleessä?

Matti: Ei tullut yhtään vastaan.

Jussi: Missäs vyötä (yötä) pidit?

Matti: Naulassa.

Eikä saanut Jussi koiransilmältä tämän parempaa vastausta.

20

51 TILL ARTIKELN BROTT OCH STRAFF I F. A. T. N:O 24, 27, 29.

Saima n:o 8 22.11 1844

Vi hafva icke tillgång till den artikel »Om brott och brottens offentliga bestraffning,» med anledning af hvilken denne sednare författare uppträdt. Den synes dock, såsom dess rubrik och motståndarens yttranden antyda, hafva yrkat, att offentliga vanärande straff bidraga hellre till brottslingens förderf än förbättring. I och för sig kunna vi väl icke anse den ifrågavarande vederläggningen bindande. Men ämnet är af vigt, vår Tidningslitteratur erbjuder så få anledningar till diskussion, och Förf:s goda ifver bör aktas. Några ord i saken kunna derföre icke anses öfverflödiga.

Gerna må man medgifva att borgerlig lag straffar »för det allmänna bästas skuld,» ehuru denna bestämning lemnar ett vidt fält för gissningar, hvad det allmänna bästa är. Men om man får antaga, att förf. med »den inre frihetens utveckling» vill beteckna det allmänna bästa, så kan häremot intet invändas, emedan deraf äfven nödvändigt följer, att denna frihet bör framträda i handling. Och så kan förf. anses häruti hafva uttalat »statens högsta ändamål.» Att förf. vill uteslutande tillägna detta åt kyrkan och lemnar staten den blott negativa omsorgen att genom »rättvisa och barmhertighet» undanrödja alla hinder för denna utveckling, deruti visar sig en hos honom övntad skymt af hierarkiskt sinnelag. Ty om statens bestående bildningsanstalter och om familjeuppfostran vill väl icke kyrkan påstå: allt detta är mitt!

Väl må det medgifvas, att äfven dessa institutioner i Kristna stater

40

50